

SCAN SVERIGE

Scan Hampshire

Genvägen till framgång

Scan Sverige AB ansvarar för avel och utveckling av grisrasen Hampshire – en faderras som ger kostnadseffektiv produktion med griskött av högsta kvalitet. Med över 50 års målmedvetet avelsarbete i Sverige är djuren väl anpassade till svenska produktionssystem och levererar produktionsresultat i absolut toppklass.

- Hög tillväxt och mycket hög köttprocent
- Robust med effektiv foderomvandlingsförmåga
- Lugnt temperament som bidrar till en trygg och stabil produktion

Unika egenskaper

Hälsa och motståndskraft

Scan Hampshire är en robust ras som är mycket motståndskraftig mot sjukdomar. Tack vare att Sverige tidigt förbjöd antibiotika i djurhållningen har rasen utvecklats och selekterats i en miljö med fokus på naturlig styrka och hållbarhet. Resultatet är en frisk och tålig gris, väl anpassad för moderna produktionssystem. Rasen kännetecknas dessutom av mycket låg förekomst av missbildningar.

Överlägsen köttkvalité

Hampshire bär på den unika RN-genen, som ger köttet överlägsna smak- och kvalitetsegenskaper. Köttet blir saftigare, mörare och mer smakrikt – egenskaper som uppskattas genom hela värdekedjan. Eftersom RN-anlaget är dominant förs dessa kvaliteter vidare även till slaktgrisarna, oavsett moderns genetiska bakgrund.

Lugna djur med låg förekomst av svansbitning

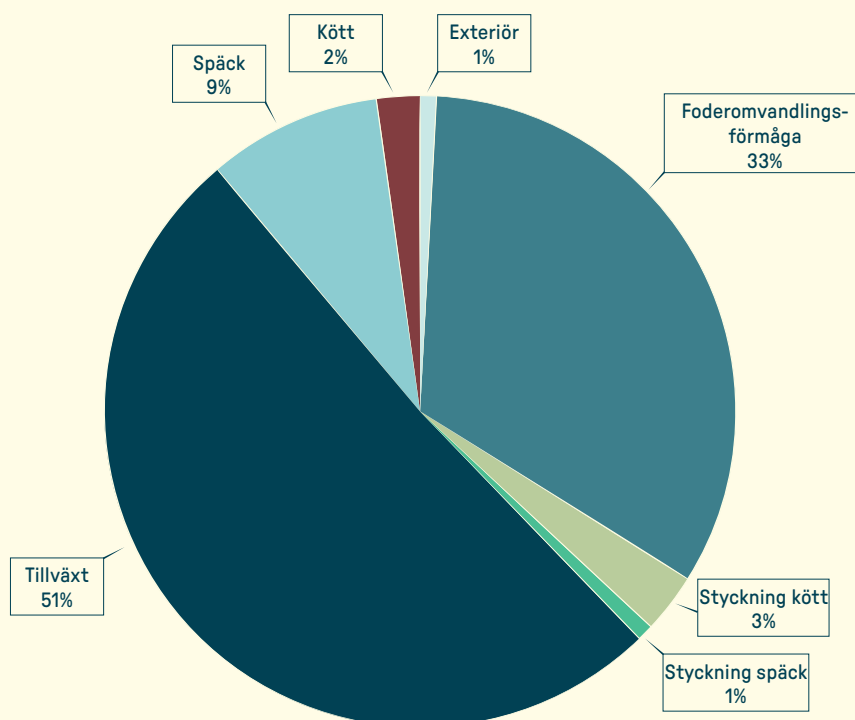
Hampshire har ett lugnt och stabilt temperament, vilket bidrar till en mycket låg förekomst av svansbitning. Eftersom svanskupering varit förbjuden i Sverige i decennier har avelsarbetet konsekvent fokuserat på lugna och välfungerande djur. Det skapar bättre djurvelfärd, tryggare produktion och starkare resultat i stallet.

Avelsmål

Scans avelsmål för Hampshire fokuserar på de egenskaper som skapar en framgångsrik och lönsam faderras. Störst vikt läggs vid hög tillväxt och effektiv foderomvandlingsförmåga – egenskaper som direkt bidrar till bättre produktionsekonomi. Samtliga egenskaper vägs samman i ett index som bestämmer vilka djur som ska användas vidare i aveln.

Resultatet är starka och friska slaktgrisar med snabb tillväxt, hög fodereffektivitet och mycket hög köttprocent. Grisar som växer snabbare på mindre mängd foder ger inte bara ökad lönsamhet, utan också en mer resurseffektiv och hållbar produktion.

Genom avancerade DNA-analyser och genomisk selektion säkerställs att de bästa djuren förs vidare i avelsarbetet. Egenskaperna delas in i produktions-, slakt- och hållbarhetsegenskaper.

Produktionsegenskaper

Tillväxten beräknas för samtliga individer i populationen. Fodereffektivitet mäts med ett antal specialutformade foderautomater på gårdarna som registrerar varje djurs dagliga foderintag. Detta möjliggör en noggrann och individbaserad uppföljning av djurens prestationer.

Slaktegenskaper

Späck- och muskeldjup mäts på samtliga individer för att säkerställa jämn och hög köttkvalitet. Som ett komplement genomgår ett urval av galtar veckovis specialstyckning på slakteriet där den exakta köttprocenten fastställs.

Hållbarhetsegenskaper

Samtliga individer genomgår exteriörbedömning för att säkerställa en hållbar och funktionell kropps-konstitution. Dessutom bedöms förekomst av osteokondros (utvecklingsrubbning i skelettet) i knä- och armbågsleder i samband med specialstyckningen, vilket ger en komplett bild av djurens hållbarhet.

Avelsgårdar

Avelsarbetet bedrivs på tre gårdar med lång och gedigen erfarenhet av Hampshireavel – två i Sverige och en i Norge. Här arbetar engagerade och kunniga uppfödare som varje dag samlar in omfattande och värdefulla data om djuren.

Den stora mängden information skapar en stark grund för ett målmedvetet och framgångsrikt avelsarbete. Allt med ett tydligt fokus: att utveckla en ännu bättre, effektivare och mer lönsam faderras för er produktion!

Esereds Lantbruk HB

Anders Lorentzon, Elinor Jingham, Ola Forsberg och Hjalmar Hamnell

Södergårdens Avel

Ian Hangård, Elisabet Persson, Tom Hangård, Caroann Bengtsson och Bengt-Erik Hangård

Bergan

Berit, Kjell och Vidar Bjørneng

Avelsarbete i *praktiken*

Seminering:

Planering av seminering görs med tanke på bästa möjliga kombination av hondjur och galt. Hänsyn tas till att minska risken för inavel.

Grisning:

Minst 50 % av djuren som grisar är gyltor, i syfte att uppnå snabbare avelsframsteg. Smågrisar som kullutjämnas måste märkas för att ha koll på härstamningen.

3 veckor efter födseln:

Alla smågrisar öronmärks. Det tas öronprov på alla hangrisar för DNA-analys.

Avvänjning/ tillväxtavdelning:

Djuren sorteras i boxar där djuren är födda inom samma vecka.

Slaktgrisavdelning:

Ca 10 % av grisarna registreras för foderförbrukning. Endast galtar testas i boxarna med foderautomater. Galtarna ska vara så genetiskt olika som möjligt. Vid insättning vägs dem.

17/18 veckors ålder:

När djuren väger ca 100 kg ekolodas de. De vägs, späck och muskeldjup mäts och exteriörbedömning utförs. All information om djuren läggs in i databasen och en avelsvärdering körs där varje djur får ett index/handelsvärde (HV) på hur genetiskt bra djuret är.

Inför tömning av slaktgrisavdelningen:

Nu sker selektion av vilka djur som ska gå vidare till avel utifrån djurets HV och exteriör. DNA-prov tas på gyltorna. Potentiella avelsgaltar tas det blodprov på för säkerställa att de inte bär på ett genfel som ger försämrad fertilitet, s.k. translokationsfel. Galtar som ska gå till specialstyckning på slakteriet stämplas.

Registreringar

WinPig

- Semineringar
- Grisningar
- Avvänjningar
- Missbildningar

Ekolodning

- Vikt
- Späck- och muskeldjup
- Exteriör

Övriga registreringar

- Foderintag
- Köttprocent
- Osteokondros
- DNA-analyser

Avelsvärdering

Selektion

Galtar & gyltor

Data från:

- Winpig
- Ekolodning
- Foderautomat
- Slakteriet
- DNA-analyser

Avelsdatabas

Avelsvärdering

Index/Handelsvärde

Internationella samarbeten

I januari 2024 inledde Scan Sverige AB ett strategiskt samarbete med PIC (Pig Improvement Company), världens största genetikbolag inom grisproduktion med verksamhet globalt. Partnerskapet ger tillgång till PIC:s ledande expertis och avancerade spjutspetsteknologi, vilket skapar mycket goda förutsättningar för fortsatt utveckling av Hampshireaveln i absolut framkant.

Samtidigt har Scan Sverige i över 20 år samarbetat med JSR Genetics (ägda av Cranswick PLC) i Storbritannien. De anser att rasen är överlägsen i köttkvalité och merparten av köttet säljs som premiumprodukt hos Sainsbury's under namnet "Taste the Difference".

På den norska marknaden sker samarbetet genom Scanpig AS, som förser den norska marknaden med Hampshire. Utöver detta finns även etablerade samarbeten i både Belgien och Tyskland, där fokus ligger på att utveckla och leverera premiumkött baserat på Hampshire som faderras – en genetik som fortsätter att stärka sin position på den internationella marknaden.

Siffror PIC

> 44 miljarder avelsvärden i databasen

~ 60 forskare

~ 200 miljoner djur på marknaden

> 400 000 DNA-testade djur/år

> 58 miljoner djur i databasen

~ 520 olika seminstationer

50+ länder

36 universitet som samarbetspartners

> 100 personer för produktutveckling och teknisk support

> 1,7 miljarder dataregistreringar

~ 760 gårdar i systemet

£ 38 miljoner investeras i forskning/år

Satsningar på *säker* data

För att säkerställa ett framgångsrikt avelsarbete är det avgörande att all data om djuren är så tillförlitlig och exakt som möjligt. Det skapar trygghet i urvalet av vilka galtar som tas in till seminstationerna och vilka gyltor som selekteras vidare inom avelsbesättningarna.

Scan Sverige AB har investerat i modern teknik och avancerade verktyg som ytterligare stärker precisionen, kvaliteten och säkerheten i avelsarbetet.

- **Nya apparater för ekolodning**

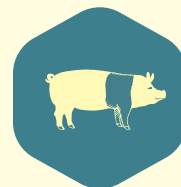
Genom avancerad datoranalys mäts späck- och muskeldjup med hög precision. Det minskar den mänskliga faktorn i bedömningen och ger mer tillförlitliga resultat.

- **Genomisk selektion**

DNA-analyser och genomisk selektion gör det möjligt att exakt identifiera vilket djur som bär på de gener som bäst reflekterar avelsmålet. Det ger ett snabbare, säkrare och mer träffsäkert urval – en verklig milstolpe inom Hampshireaveln!

- **Ny exteriörbedömning**

En ny exteriörbedömning som ger säkrare och mer konsekventa bedömningar av djuren. Metoden har använts framgångsrikt av PIC i över tio år och har visat tydliga resultat i form av robustare och mer hållbara djur.

Säkrare bedömningar → snabbare avelsframsteg

Avelsframsteg

För att skapa ett så snabbt genetiskt avelsframsteg som möjligt är det viktigt:

- Att all data om djuren är tillförlitlig och säkerställd – korrekta registreringar ger säkrare avelsvärden.
- Att de bästa föräldradjuren väljs ut – rätt urval driver utvecklingen framåt generation efter generation.
- Att djuren uppvisar stor genetisk variation – en bred genetisk bas skapar större möjligheter till fortsatt förbättring.
- Att rekryteringstakten är hög och att nya avkommor föds snabbt – kortare generationsintervall ger ökad utvecklingstakt.

$$\text{GENETISKT AVELSFRAMSTEG} = \frac{\text{SÄKERHET} \quad \text{SELEKTIONS-INTENSITET} \quad \text{GENETISK VARIATION}}{\text{GENERATIONSINTERVALL}}$$

Helt *nytt* stall

Ett helt nytt och modernt stall har byggts på Esereds Lantbruk, där de första grisarna flyttade in i juni 2025. I samband med satsningen utökades även antalet suggor, vilket stärker populationen, minskar inaveln och ger ett ännu bättre urval av djur i avelsarbetet.

Samtidigt har nya, högteknologiska foderautomater tagits i bruk. Automaterna registrerar inte bara grisarnas foderintag utan väger dem även automatiskt vid varje utfodringstillfälle. Det ger en unik och detaljerad datainsamling som effektivt bidrar till att ytterligare förbättra rasens fodereffektivitet.

Hampshire ger *friska* smågrisar

Med hjälp av DNA analyseras djuren för resistens mot de vanligaste typerna av E. coli – bakterier som kan orsaka smågrisdiarré, avvänjningsdiarré och ödemsjuka. Det ger stora möjligheter att aktivt avla fram friskare och mer motståndskraftiga djur.

I Hampshirepopulationen finns idag resistensalleler hos 76 % av djuren för smågrisdiarré och hos 33 % för avvänjningsdiarré och ödemsjuka. Andelen visar hur stor del av populationen som bär på en eller två alleler för den gen som kodar för resistens.

Djur med två alleler är fullt resistenta, medan djur med en allel fungerar som bärare eftersom egenskapen är recessiv.

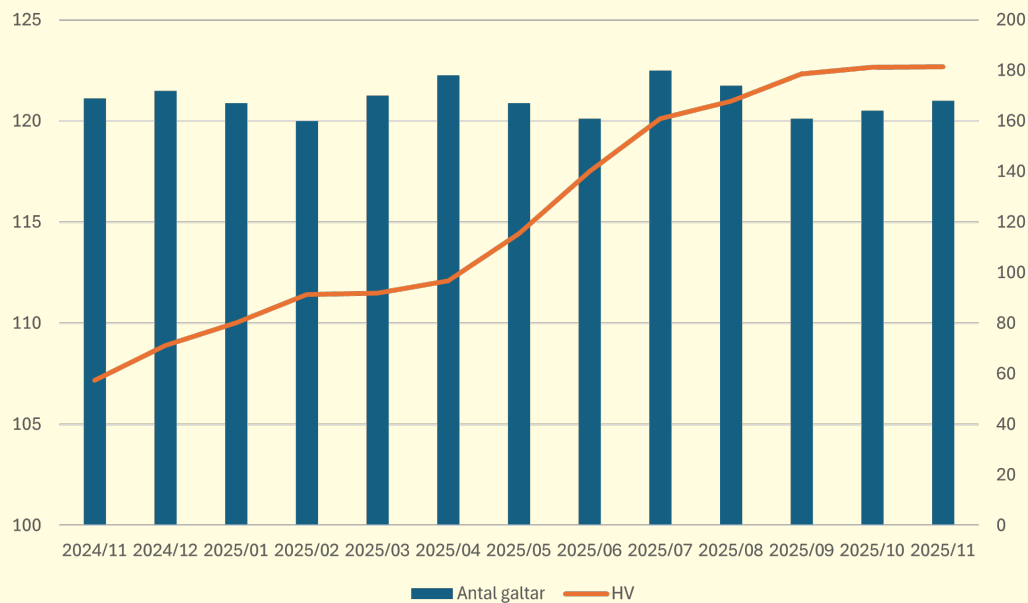
Scan Sverige AB driver nu ett målmedvetet avelsarbete för att öka andelen resistenta djur i populationen och därmed också antalet resistenta semingaltar på seminestationerna. Det är en satsning som gör verklig skillnad – för produktionen, lönsamheten, djurvälfaerden och för att minska behovet av läkemedelsanvändning.

Hampshire kännetecknas dessutom av mycket låg förekomst av missbildningar. Djur som föds med missbildningar, eller i kullar där missbildningar förekommer, används inte vidare i aveln. Samma noggranna selektion gäller kullar där skakgrisar förekommit, eftersom viruset kan nedärvas via moderns DNA även om djuret själv inte visar några symptom.

Värde i *produktionen*

Det genetiska avelsframsteget beräknas utifrån vad framsteget är värt för en slaktgris i en bruksbesättning. Framsteget utgår från de genetiska framstegen för de egenskaper som ingår i avelsmålet.

Diagrammet visar den starka genetiska utvecklingen hos galtarna på seminstation. Idag ligger de drygt 17 HV-poäng högre än förra året – ett avelsframsteg som motsvarar cirka 7 kronor mer per slaktgris och år, eller hela 49 kronor per kull. Det är tydliga resultat som direkt stärker lönsamheten i produktionen.

I avelsmålet ingår förbättrad tillväxt, och den genetiska utvecklingen visar att djuren har potential att öka tillväxten med över 8 gram per dag. Samtidigt förbättras foderomvandlingsförmågan kontinuerligt, vilket innebär att grisarna växer snabbare och mer effektivt på mindre mängd foder fram till slakt. Det ger inte bara bättre ekonomi utan bidrar också till en mer hållbar och resurseffektiv produktion.

Resultaten talar sitt tydliga språk – avelsprogrammet levererar. De genetiskt bästa semingaltarna väljs ut till seminstationerna för att säkerställa fortsatt stark utveckling, hög produktionseffektivitet och ökad lönsamhet för svenska grisföretagare.

Sortiment

För dig som vill ligga i framkant produktionsmässigt erbjuder Svenska Köttföretagen sortimentet "Topp" – semindoser från de 20 % genetiskt bästa semingaltarna enligt avelsmålet. Här väljs galtarna ut för sina överlägsna egenskaper inom tillväxt och fodereffektivitet, vilket ger snabbare och mer lönsam produktion. Doserna skapar ett uppskattat mervärde på cirka 35–40 kronor per dos och är ett enkelt och effektivt sätt att ta del av den absolut bästa genetiken på marknaden.

Svenska Köttföretagen erbjuder även sortimentet "Scan Piggham" för dig som vill säkerställa att avkommorna får RN-genen – en viktig faktor för att uppnå hög köttkvalitet och starka slutprodukter.

Genetik i världsklass

Hampshire är idag den enda kvarvarande grisaveln i Sverige – ett tydligt bevis på rasens starka popularitet och unika egenskaper.

Scan Sverige AB har under de senaste åren gjort omfattande satsningar för att ta Hampshireaveln till nästa nivå och säkra genetik i världsklass. Genom ett nära samarbete med PIC har nya tekniker och verktyg kunnat implementeras, samtidigt som fler utvecklingsmöjligheter kontinuerligt öppnas upp för framtiden.

De satsningar som görs för att accelerera det genetiska avelsframsteget stärker inte bara den svenska Hampshireaveln, utan skapar också direkt värde för alla grisproducenter som använder Hampshire som faderras.

Var med på resan tillsammans med Scan Sverige AB och våra engagerade avelsbesättningar – och ta din produktion till nästa nivå med Scan Hampshire!

SCAN SVERIGE

Scan Sverige AB, Torggatan 4, 291 81 Kristianstad
Telefon 0771-500 500, www.scanhampshire.se